

Що робити замовнику, якщо учасник після аукціону відмовляється брати участь у закупівлі?

Запам'ятайте, іноді не отримати бажаного — найбільша удача.
Далай-лама

Відступити за крок до перемоги — не найкращий варіант, але інколи це єдиний вихід для учасника. У цій публікації розберемо ситуацію, коли учасники до аукціону або після аукціону, ще не дочекавшись результату закупівлі (визначення переможця або відхилення), вирішують відмовитися від участі в закупівлі. Чи може учасник відкликати пропозицію? Що робити замовнику у випадку відкриття пропозиції?

Як відкликати пропозицію у спрощеній закупівлі

Частиною 9 статті 14 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) встановлено, що учасник має право внести зміни **або відкликати свою пропозицію** до закінчення строку її подання без втрати свого забезпечення пропозиції. Такі зміни або заява про відкриття пропозиції враховуються, якщо вони отримані електронною системою закупівель **до закінчення строку подання пропозицій**.

Отже, учасник може передумати брати участь у спрощеній закупівлі та прийняти рішення про відкриття пропозиції, але **тільки до закінчення строку подання пропозицій**.

Приклад 1

Якщо у спрощеній строк подання пропозиції з 11:00 25.10.2021 по 11:00 29.10.2021, то можливість відкликати пропозицію є тільки **до 11:00 29.10.2021** і ні секунди пізніше.

Як відкликати тендерну пропозицію в процедурі закупівлі

Частина 8 статті 26 Закону дає право учаснику процедури закупівлі внести зміни до своєї тендерної пропозиції **або відкликати її** до закінчення кінцевого строку подання без втрати свого забезпечення тендерної пропозиції. Такі зміни або заява про відкриття тендерної пропозиції враховуються, якщо вони отримані електронною системою закупівель **до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій**.

Отже, у процедурі закупівлі в учасника є можливість відкликати пропозицію, але **до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій**.

Приклад 2

Строк подання тендерних пропозицій з 11:00 25.10.2021 по 11:00 12.11.2021, відкликати тендерну пропозицію можна **до 11:00 12.11.2021** і ні секунди пізніше.

Чи може учасник відкликати пропозицію після кінцевого строку подання тендерної пропозиції / пропозиції

Цікаво, що в Законі окремого механізму чи способу відкликання тендерної пропозиції / пропозиції після закінчення строку її подання не передбачено. Але єдине, що збиває з пантелику, — це пункт 1 частини 3 статті 25 Закону, в якому зазначено, що *забезпечення тендерної пропозиції / пропозиції не повертається у разі відкликання тендерної пропозиції / пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого **тендерні пропозиції** вважаються дійсними*. Але чи можливо відкликати пропозицію чи тендерну пропозицію після кінцевого строку подання? Розбираємося далі.

Попередньо уже з'ясували, що зміни або заява про відкликання тендерної пропозиції / пропозиції **враховуються**, якщо вони отримані електронною системою закупівель **до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій або до закінчення строку подання пропозицій**.

Крім того, відповідно до пункту 3 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, затвердженого Наказом № [1082 від 11.06.2020](#) (далі — Порядок розміщення), розміщення інформації в електронній системі закупівель здійснюється замовником / ЦЗО / учасником / постачальником / органом оскарження / органами державного фінансового контролю *шляхом заповнення електронних полів, визначених адміністратором і реалізованих в електронній системі закупівель, та завантаження відповідних документів через автоматизоване робоче місце замовника / ЦЗО / учасника / постачальника / органу оскарження / органів державного фінансового контролю*.

А відповідно до частини 8 статті 12 Закону *подання інформації під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель*.

Тобто виходить, що **технічної можливості відкликати тендерну пропозицію / пропозицію після кінцевого строку подання** через електронну систему закупівель **немає**, оскільки відповідно до Порядку розміщення уся інформація повинна

розміщуватися учасником шляхом заповнення електронних полів та завантаження відповідних документів через автоматизоване робоче місце учасника, а також відповідно до Закону подання інформації під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель.

Але така технічна можливість відсутня, тому робимо висновок, що **учасник може відкликати пропозицію тільки до закінчення кінцевого строку подання тендерних пропозицій / пропозицій**. Відкликати тендерну пропозицію / пропозицію після кінцевого строку подання, наприклад після аукціону, коли ще немає переможця, немає можливості.

Що ж робити замовнику, якщо учасник направляє звернення про відкликання пропозиції

Трапляються випадки, коли учасники, не дочекавшись розгляду пропозиції, починають направляти на електронні адреси замовнику листи про відкликання своїх пропозицій. Попередньо уже розібралися, що **технічної можливості відкликати тендерну пропозицію / пропозицію після кінцевого строку подання** через електронну систему закупівель **немає**.

Також нагадаю, що на етапі після аукціону і до прийняття рішення замовника про визначення переможця чи про відхилення пропозиції в учасників взагалі відсутня технічна можливість завантажувати інформацію в електронну систему закупівель. Детально про це читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«В учасників на Prozorro відсутня технічна можливість завантажувати документи»](#).

Отже, розберемося, чи вправі замовник розглядати такі листи і що робити далі з такою закупівлею?

Щоб вирішити вищенаведене питання, повертаємося до пункту 3 Порядку розміщення, в якому зазначено, що розміщення інформації в електронній системі закупівель здійснюється учасником **шляхом заповнення електронних полів**, визначених адміністратором і реалізованих в електронній системі закупівель, **та завантаження відповідних документів через автоматизоване робоче місце учасника**, а також у Законі чітко передбачено, що подання інформації під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі здійснюється в електронному вигляді через електронну систему закупівель (частина 8 статті 12 Закону).

Отже, виходить, що усе, що стосується спрощеної закупівлі або процедури закупівлі і надходить від учасника поза електронною системою, не відноситься до закупівлі або до процедури закупівлі.

Тому учасникам, які поза електронною системою звертаються до замовника і хочуть відкликати свою пропозицію, замовник може надати відповідь на електронну адресу і, наприклад, написати так:

Приклад відповіді

«Відповідно до пункту 3 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, затвердженого наказом Мінекономіки **від 11.06.2020 № 1082** "Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі", зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01.07.2020 за № 610/34893, зазначено, що розміщення інформації в електронній системі закупівель здійснюється учасником **шляхом заповнення електронних полів**, визначених адміністратором і реалізованих в електронній системі закупівель, **та завантаження відповідних документів через автоматизоване робоче місце учасника**, а також в Законі України "Про публічні закупівлі" чітко передбачено, що подання інформації під час проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі здійснюється **в електронному вигляді через електронну систему закупівель** (частина 8 статті 12 Закону). Тому інформація, яка надійшла поза електронною системою, не відноситься до процедури закупівлі чи закупівлі.

Отже, відповідно до Закону, у разі якщо Вас буде визначено переможцем, тоді в **переможця передбачена можливість відмовитися від укладання договору про закупівлю через електронну систему».**

А що ж тоді робити учаснику, який після аукціону ще до будь-якого рішення замовника щодо закупівлі передумав брати у ній участь? Можливі шляхи вирішення проблеми учасників розглянемо далі.

Учасник після аукціону передумав брати участь у спрощеній закупівлі

Якщо учасник з найменшою ціною в аукціоні з певних причин одразу після аукціону передумав брати участь у спрощеній закупівлі, для учасника можна запропонувати декілька варіантів:

1. Більш безпечний варіант — **дочекатися розгляду своєї пропозиції**. Якщо у пропозиції будуть невідповідності, тоді можливе відхилення пропозиції. Згідно з пунктом 1 частини 13 статті 14 Закону **замовник відхиляє пропозицію** в разі, якщо пропозиція учасника **не відповідає умовам, визначеним в оголошенні** про проведення спрощеної закупівлі, та вимогам до предмета закупівлі.
2. **Відмовитися від укладання договору про закупівлю**. У цьому випадку також згідно з пунктом 3 частини 13 статті 14 Закону **замовник відхиляє пропозицію** в разі, якщо учасник, який визначений переможцем спрощеної закупівлі, **відмовився від укладання договору про закупівлю**. Але з таким варіантом потрібно бути обережними, оскільки Законом передбачено відхилення пропозиції, якщо учасник протягом одного року до дати

оприлюднення оголошення про проведення спрощеної закупівлі відмовився від підписання договору про закупівлю *більше двох разів* (3 і більше) із замовником, який проводить таку спрощену закупівлю (пункт 4 частини 13 статті 14 Закону).

Крім того, є ще ризик втрати забезпечення пропозиції (якщо таке було передбачено умовами спрощеної закупівлі). Згідно з пунктами 1, 2 частини 3 статті 25 Закону забезпечення пропозиції не повертається у разі: відкликання тендерної пропозиції / пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними; непідписання договору про закупівлю учасником, який став переможцем спрощеної закупівлі.

3. Не укладати договір про закупівлю з замовником. Це теж ризиковий варіант, оскільки у замовника така підстава може бути прив'язана до відмови від укладання договору про закупівлю і тоді це знову слугуватиме (як у попередньому пункті) відхиленню пропозиції та втраті забезпечення пропозиції (якщо таке було передбачено умовами спрощеної закупівлі). Детально про це читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Три нереалізовані підстави для відхилення учасника-переможця в спрощеній закупівлі»](#).

Учасник після аукціону передумав брати участь у процедурі закупівлі

Далі розглянемо ситуацію, коли, наприклад, учасник після кінцевого строку подання, але до аукціону передумав брати участь у відкритих торгах. У такому разі учаснику можна запропонувати декілька варіантів:

1. Найпростіший варіант — **не робити ставок в аукціоні**, що дозволить конкурентам виграти і, можливо, замовник не дійде до розгляду тендерної пропозиції. Або, навпаки, в аукціоні поставити аномально низьку ціну і потім не надати її обґрунтування, оскільки згідно з пунктом 1 частини 1 статті 31 Закону замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо учасник процедури закупівлі не надав обґрунтування аномально низької ціни тендерної пропозиції протягом строку, визначеного в [частині 14](#) статті 29 Закону.

2. Також безпечний варіант — **дочекатися розгляду своєї тендерної пропозиції**. Якщо в тендерній пропозиції будуть невідповідності, можливе її відхилення. Відповідно до частини 1 статті 31 Закону замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо:

1) учасник процедури закупівлі:

не відповідає кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, установленим статтею 16 цього Закону та / або наявні підстави, встановлені частиною 1 статті 17 Закону;

не відповідає встановленим абзацом 1 частини третьої статті 22 Закону вимогам до учасника відповідно до законодавства;

вказав у тендерній пропозиції недостовірну інформацію, що є суттєвою при визначенні результатів процедури закупівлі, яку замовником виявлено згідно з частиною 15 статті 29 Закону;

не надав забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення вимагалось замовником, та / або забезпечення тендерної пропозиції не відповідає умовам, що визначені замовником у тендерній документації до такого забезпечення тендерної пропозиції;

не виправив виявлені замовником після розкриття тендерних пропозицій невідповідності в інформації та / або документах, що подані ним у своїй тендерній пропозиції, протягом 24 годин з моменту розміщення замовником в електронній системі закупівель повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей;

не надав обґрунтування аномально низької ціни тендерної пропозиції протягом строку, визначеного в частині 14 статті 29 Закону;

визначив конфіденційною інформацію, що не може бути визначена як конфіденційна відповідно до вимог частини 2 статті 28 Закону;

2) тендерна пропозиція учасника:

не відповідає умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації;

викладена іншою мовою (мовами), аніж мова (мови), що вимагається тендерною документацією;

є такою, строк дії якої закінчився.

3. Відмовитися або не укласти договір про закупівлю. Як і в попередньому пункті, це буде слугувати відхиленню тендерної пропозиції, оскільки відповідно до пункту 3 частини 1 статті 31 Закону замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо **переможець процедури закупівлі відмовився від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог тендерної документації або укладення договору про закупівлю.**

Крім того, є ще ризик втрати забезпечення тендерної пропозиції (якщо таке було передбачено умовами процедури закупівлі), адже згідно з частиною 3 статті 25 Закону **забезпечення тендерної пропозиції не повертається у разі:**

- 1) відкриття тендерної пропозиції / пропозиції учасником після закінчення строку її подання, але до того, як сплив строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними;
- 2) непідписання договору про закупівлю учасником, який став переможцем тендеру / спрощеної закупівлі;
- 3) ненадання переможцем процедури закупівлі (крім переговорної процедури закупівлі) у строк, визначений частиною 6 статті 17 Закону, документів, що підтверджують відсутність підстав, установлених статтею 17 Закону;
- 4) ненадання переможцем процедури закупівлі (крім переговорної процедури закупівлі) / спрощеної закупівлі забезпечення виконання договору про закупівлю після отримання повідомлення про намір укласти договір про закупівлю, якщо надання такого забезпечення передбачено тендерною документацією / оголошенням про проведення спрощеної закупівлі.

Детально про непідписання договору з вини учасника читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Що спричинить непідписання договору про закупівлю з вини учасника, який визнаний переможцем?»](#).

Отже, ми розглянули усі можливі варіанти відкриття пропозиції, серед яких кожен вправі вибрати для себе найбільш відповідний. Але рекомендую перед тим, як брати участь у закупівлі, детально розглянути умови закупівлі і розрахувати свої сили.

Статті за темою на порталі RADNUK.COM.UA:

[«Умови відхилення учасника у зв'язку з раніше застосованими санкціями до такого учасника»](#);

[«Договір про закупівлю розірвано з вини учасника. Розбираємо чому не варто укладати "прямий" договір»](#);

[«Нотатки закупівельника: 11 найбільш поширених порушень / помилок замовників та учасників у процедурах закупівель»](#).